

Tiivistelmä OIVA-ohjaajakoulutuksen kurssilta 2010–2011 valmistuneiden OIVA-ohjaajien lopputöistä

Ari Sainio
Faidd Solutions Oy

OIVA-ohjaajakoulutuksen päätteeksi ohjaajat tekivät kirjallisen lopputyön, jossa he kuvasivat oppimisprosessiaan ja koulutuksen vaikutusta omaan työhönsä. Lopputyö tehtiin annetun rungon ja apukysymysten avulla. Ohjaajat seurasivat apukysymysten tarjoamaa jäsentelyä tiukasti tai vapaammin sen mukaan, minkä he katsoivat parhaimmaksi.

I OIVAn vaikutus vuorovaikutukseen

Miten OIVA-ohjaajakoulutus on vaikuttanut tapaan olla vuorovaikutuksessa ohjaamani ryhmän kanssa? Mitä opin?

Avainsanoja: oman toiminnan tiedostaminen, valmistautuminen, konkreettinen tavoite, läsnä oleminen, ryhmään mukautuminen, onnistumisen korostaminen

OIVA-ohjaajakoulutus muutti ohjaajien tapaa olla vuorovaikutuksessa monella tavalla. Yhteisinä piirteinä ohjaajat mainitsivat, että tietoisuus omasta toiminnasta kasvoi ja oman toiminnan analysointi lisääntyi. Ohjaajat oppivat olemaan aidosti ja luontevasti läsnä eri tilanteissa sekä harjoitusryhmän kanssa että asiakastyössä. Kun oma rentous, varmuus ja itseluottamus OIVA-työskentelyn edetessä kasvoivat, ohjaajat pystyivät aiempaa paremmin ottamaan huomioon harjoitteluryhmän jäsenet ja toimimaan tasavertaisena ryhmän kanssa.

Ryhmätoiminnassa ohjaajat korostivat huolellisen valmistautumisen merkitystä. Ohjaajan on tärkeä tuntea ryhmätilanteissa käytettävä videomateriaali. Myös konkreettisen tavoitteen asettamisen tärkeys ryhmätyöskentelyssä ja tavoitteen oikea mitoitus mainittiin. OIVA-mallin tarjoamat työvälineet ja toimintaan liittyvän struktuurin ohjaajat kokivat tärkeiksi tukijoiksi, kun niitä oli oppinut sujuvasti käyttämään.

Monien ohjaajien taito ohjata ryhmää ja tarvittaessa palauttaa ryhmä sivupoluilta takaisin asiaan kehittyi, samoin taito mukauttaa oma toiminta ryhmätilanteeseen sopivaksi. Ohjaajien rohkeus heittäytyä uusiin tilanteisiin kasvoi epävarmuuden tunteista huolimatta. Onnistuneet suoritukset lisäsivät ohjaajien uskoa omaan osaamiseensa ja oman kehittymisen myötä myös innostus työhön kasvoi.

Miten OIVA-vuorovaikutusmalli on vaikuttanut harjoitteluyhteisöni vuorovaikutukseen?

Avainsanoja: vuorovaikutuksen lisääntyminen, vastuu, keskittyminen, oman työn arviointi

OIVA-vuorovaikutusmallilla oli selvä vaikutus kaikkiin ohjaajakoulutuksessa mukana olleisiin harjoitteluyhteisöihin. Työskentely oli pysäyttänyt yhteisöt pohtimaan vuorovaikutuksen merkitystä ja kaikissa tapauksissa lisännyt vuorovaikutusta työntekijöiden ja asiakkaiden välillä.

Työntekijöiden tietoisuus heidän vastuustaan osaavana vuorovaikutuskumppanina kasvoi.

Tärkein asia työntekijöille oli oivaltaa, että asiakkailla on oikeus tulla kohdatuiksi ja että nämä pystyvät kommunikoimaan paljon enemmän ja monipuolisemmin kuin aiemmin oli ajateltu. Työntekijät myös keskustelivat kommunikointitilanteisiin liittyvistä huomioistaan aiempaa enemmän. Ryhmätyöskentelyssä nostettiin OIVA-mallin periaatteiden mukaan esiin myönteisiä kokemuksia ja onnistumisia, mikä kasvatti työntekijöiden itsevarmuutta ja itseluottamusta.

Työntekijät oppivat olemaan aidosti läsnä vuorovaikutustilanteissa. He reagoivat herkemmin vuorovaikutusaloitteisiin ja keskittyivät enemmän asiakkaisiin. Rauhallisuus ja keskittyminen tilanteisiin lisääntyivät. Työntekijät maltoivat aiempaa paremmin tarkkailla ja odottaa kumppaneidensa vuorovaikutusaloitteita. He huomasivat aiempaa herkemmin asiakkaiden eleet ja ilmeet ja antoivat heille enemmän aikaa kommunikointiin. Työntekijöiden tapa tehdä tai vastata asiakkaan puolesta väheni. Parantuneen kommunikoinnin seurauksena työntekijät saivat asiakkaiden elämästä uutta ja ennen kokemattomaa tietoa.

Työntekijät myös pysähtyivät miettimään ja arvioimaan omaa työtään yksilöinä ja ryhmänä. Työntekijät kokivat, että OIVA-työskentely toi varmuutta omaan työhön ja siihen, että he tekevät oikeita asioita.

Mitkä toimintatapani OIVA-ohjaajana edistivät asiaa?

Avainsanoja: valmistautuminen, levollinen ja turvallinen ilmapiiri, ”kaikki mukaan”, positiivinen palaute

Ohjaajat nostivat tärkeimmiksi harjoitteluyhteisön ohjaamiseen vaikuttaviksi asioiksi huolellisen valmistautumisen ja varautumisen ennakkoon eri tilanteisiin. Kun ohjaajalla on ”homma hanskassa”, työskentelyyn syntyy turvallinen ja luottamuksellinen ilmapiiri, ja ohjaaja voi keskittyä ryhmäläisiin. On myös tärkeää, että ryhmätyöskentelyä varten varattu tila on rauhoitettu asiakastyöstä.

Yhteisön toimintaa edistivät ohjaajan rauhallinen läsnäolo ja tilan antaminen kaikkien ryhmäläisten ajatuksille. Hyviksi toimintatavoiksi mainittiin myös ohjaajan taito hyödyntää eri ryhmänjäsenen monipuolista osaamista ja tarvittaessa nostaa ryhmänjäsenen näkemykset näkyviksi. Ohjaajan toiminnassa pidettiin tärkeinä yhteenvedon tekemistä keskustelluista asioista sekä positiivisen palautteen antamista ja onnistuneiden asioiden nostamista esiin. Rauhallinen ja kiireetön työskentelytapa antoi ryhmälle tilaa pohtia asioita.

II Minä OIVA-ohjaajana

Millainen OIVA-ohjaaja olen parhaimmillani?

Avainsanoja: suunnittelu, selkeä päämäärä, levollisuus, keskittyminen, tasa-arvoinen ilmapiiri

Lopputöiden perusteella voidaan listata hyvän OIVA-ohjaajan keskeisiä ominaisuuksia. Hyvä OIVA-ohjaaja suunnittelee ryhmän työskentelyn hyvin etukäteen ja käyttää riittävästi aikaa valmisteluihin. Työskentelyllä pitää olla selkeä päämäärä ja suunnitelma. Ryhmätilanteessa hyvä OIVA-ohjaaja on levollinen, rauhallinen, rento ja vapautunut ja mukauttaa oman olemisensa ryhmän ilmapiiriin. Ohjaajan tulee keskittyä täydellisesti tilanteeseen, jotta hän havaitsee ryhmäläisten viestit ja tunnetilat ja pystyy reagoimaan niihin herkästi. Tarvittaessa ohjaajan tulee esittää rohkeasti tarkentavia kysymyksiä. Tasa-arvoisen ilmapiirin luominen on tärkeää, jotta kaikkien ryhmäläisten vahvuudet voidaan käyttää hyväksi työskentelyssä. Huumorilla on keskeinen sija vapautuneen ilmapiirin luomisessa.

Missä asioissa haluan vielä kehittyä?

Avainsanoja: selkeyden lisääminen, keskittyminen, syventäminen, palaute, opitun hyödyntäminen

Ohjaajat luettelivat myös asioita, joissa he haluavat edelleen kehittyä. Tärkeäksi asiaksi nousi selkeyden lisääminen. Käytännössä selkeyttä lisätään keskittymällä tiukemmin asiaan ja vähentämällä ajatusten ja toiminnan rönsyilyä, joka oli lähes kaikille ohjaajille tuttu ongelma ryhmätilanteissa.

Tärkein lopputöissä esiin noussut sana oli läsnäolo. Ohjaajat oppivat olemaan läsnä ryhmätilanteessa, mutta löysivät kehittämistä siinäkin. Ohjaajat kokivat, että keskustelu ryhmätilanteessa jäi joissakin tapauksissa pinnalliseksi, ja keskustelun syventäminen nähtiin kehittämisen kohteena. Ohjaajat halusivat myös kehittyä rakentavan palautteen antamisessa. Lisäksi ryhmissä nousseiden asioiden kirjaamisessa ja muistiinpanojen hyödyntämisessä nähtiin kehittämisen varaa.